

Pán protektorátu

K. H. FRANK ZNÁMÝ A NEZNÁMÝ

EMIL
HRUŠKA

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

PÁN
PROTEKTORÁTU

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

EMIL HRUŠKA

PÁN
PROTEKTORÁTU

K. H. FRANK ZNÁMÝ A NEZNÁMÝ

NAKLADATELSTVÍ EPOCHA

Copyright © Emil Hruška, 2015

Cover © Josef Kroupa, 2015

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2015

ISBN 978-80-7425-239-6

Obsah

KAPITOLA PRVNÍ

Kořeny	7
Bez přátel	9
V politice	10
Frank coby manžel a podnikatel	12
Frank jde k Henleinovi	14
Prý redaktor	16
Frank funkcionář	18
Köllner a Sebekovsky: přece jen jediní přátelé?	19
Frank po volbách v roce 1935	22
Frank a spory v Sudetoněmecké straně	25
Teplický incident	28
Cestou k Mnichovu	31
Henleinovský puč	32
V Liberci v nové funkci	42

KAPITOLA DRUHÁ

Karl Hermann Frank a Konrad Henlein: kdo komu více?	45
Karl Hermann Frank a Konstantin Hermann Karl von Neurath	53
Záhadný Robert Gies aneb Případ Frankova důvěrníka	70
Už jste to slyšeli? Karl Hermann Frank je v koncentráku!	80

Přichází Heydrich	83
Po atentátu	98
Frank a vyhlazení Lidic	107
Heydrichův nástupce Kurt Daluege	112
Jak zabít Beneše?	126

KAPITOLA TŘETÍ

Na veveryk nestřílet!	137
Jak Franka hlídali	146
Státní ministr a říšský protektor aneb Frank a Frick	151
Státní ministr jinýma očima	161
Praha a atentát na Hitlera	163
Protektorát, staří kamarádi a RAF	166
Odpolitizování.	176
„Básníci a spisovatelé“ píše Karlu Hermannu Frankovi	177
Umělci, umělci...	198

KAPITOLA ČTVRTÁ

K. H. Frank a jeho „tajná sekretářka“	213
Referát v Karlově Studánce	221
Poslední válečné měsíce: Frankův plán	239
Zajetí.	245
Frank před soudem.	251
Konec	258
Frankovo dědictví	262
Použité prameny a literatura	267

KAPITOLA PRVNÍ

Kořeny

Karl Hermann Frank přišel na svět v karlovarském lázeňském domě Toronto 24. ledna 1898. Frankův otec Heinrich, jenž zesnul v roce 1928, působil jako učitel obecné školy a výpomocný učitel kreslení na pokračovací škole živnostenské. Německé, samozřejmě. Matka Paula, rozená Eberhardtová, která zemřela v roce 1940, pocházela z rodiny karlovarského starousedlíka, zatímco Heinrich Frank byl z rodu, který přišel do Karlových Varů z Dolního Žandova u Mariánských Lázní v roce 1821.

Jakýmsi ideovým kmotrem Karla Hermanna Franka se stal Karl Hermann Wolf. Někdy se stává, že kmotr skutečný tak či onak, v té či oné míře, ovlivní svého kmotřence a jeho život. Ideové kmotrovství Karla Hermanna Wolfa však jakoby vtisklo karlovarskému kmotřenci trvalé povahové rysy. Politik Karl Hermann Wolf, chebský rodák, platil před první světovou válkou v německém ultranacionalistickém, ba přímo šovinistickém prostředí Čech a Moravy za hrdinu a vzor pro mládež i dospělé. Vášnivý čechobijec a militantní antisemita proslul zejména v dramatickém roce 1897, kdy němečtí nacionalisté vyvolali protičeské bouře v souvislosti s návrhem jazykových nařízení, předloženým rakouským ministerským předsedou Kasimirem von Badeni (tzv. Badeniho nařízení).

Podstata tohoto návrhu byla prostá a z českého pohledu spravedlivá: každý občan měl mít právo obracet se na úřad ve svém rodném jazyku. A každý uchazeč o úřednické místo ve státní správě v Čechách a na Moravě by musel od června roku 1901 ovládat jak němčinu, tak češtinu. To, co tehdy předvedli němečtí nacionalisté v čele s agresivním, hrubým

a nadutým Wolfem, hodnotí mnoho historiků jako jednu z nejdopornějších kapitol německo-českého soužití před první světovou válkou. Na adresu svých českých kolegů-poslanců v říšské radě tehdy Wolf křičel: „Přijdeme znovu a postřílíme vás jako psy!“

Nakonec Karl Hermann skutečně střílel: Badeni, permanentně Wolfem atakovaný, jej vyzval na duel, při kterém Wolf Badeniho postřelil. Nacionalistické protičeské bouře nakonec přivodily von Badeniho pád a návrh jazykových nařízení byl stažen. Heinrich Frank byl nadšeným stoupencem Karla Hermanna Wolfa a volba jeho křestních jmen pro Franka juniora tedy nebyla ničím mimořádným. Svět ponurého, mystického německého nacionalismu, militantního antičesství a antisemitismu: to byl svět Heinricha Franka a následně také jeho synů, v prvé řadě Karla Hermanna. Svět, ve kterém byl jednou provždy Karl Hermann Frank zformován jako trvalé sochařské dílo.

Po obecné škole absolvoval Karl Hermann Frank v Karlových Varech klasické gymnázium. Pro jeho další život nebylo bez významu, že v dětství utrpěl při klukovských hrách poranění pravého oka. Poranění bylo natolik vážné, že v roce 1918 museli lékaři Frankovi oko vyjmout – od té doby používal skleněnou náhradu. (V únoru 1943 se Frankův tajemník Gies obrátil na berlínskou firmu Ludwig Müller – Uri s žádostí o vyhotovení nového „náhradního oka“. Takové skleněné oko bylo tehdy k dostání od dvaceti říšských marek.) Jako gymnazista byl Frank členem organizace zvané Wandervogel (Stěhovavý pták), u „německy“ vychovávané mládeži velmi oblíbené, a stejně jako jeho otec cvičil v Německém turnerském svazu (*Deutscher Turnverband* – DTV). Útržkovité informace o Frankově raném mládí vytvářejí kontury mladíka nevalných studijních výsledků, zato však výbojného, drsného, pánovitého, ba neurvalého.

Za doby první světové války toužil Karl Hermann Frank, stejně jako tisíce jeho vrstevníků prodchnutých bojovným německým nacionalismem, po službě v armádě.

Do podzimu roku 1918, tedy do konce první světové války, se čtyřikrát dostavil k odvodu – poprvé v šestnácti letech –, ale pokaždé byl odmítnut kvůli zrakovému handicapu. Absolvoval alespoň předvojen-
ský výcvik jako „mladý rakouský střelec“, což se mu, jak uvidíme, brzy po první světové válce hodilo.

Bez přátel

Už v mládí byla markantní jedna Frankova povahová vlastnost, jež byla možná – vedle výbojnosti, surovosti, ale také nesporné inteligence – vlastností charakteristickou. Nebo šlo spíše o důsledek jistých jeho vlastností. Frank nikdy neměl blízké kamarády, skutečné přátele.

Když stanul v roce 1945, v době vazby u Krajského soudu trestního v Praze, před vyšetřovateli, jedna z jejich prvních otázek zněla: „Jaké jste měl přátele v mládí?“ „Měl jsem přátele jen ve škole, byli to kamarádi z gymnázia, ale pak jsme se rozešli,“ odpověděl Frank. „V Praze jsem neměl důvěrných přátel ani později, když jsem často přijímal hosty. Jsem spíše samotářem (...) Na dotaz prohlašuji, že jsem neměl přítelkyně.“

V jiné souvislosti Frank pravil: „Na dotaz prohlašuji, že v cizině, zvláště v Německu, jsem neměl přátel (...) Na dotaz prohlašuji, že mezi předáky NSDAP jsem neměl zvláštních přátel, byl jsem zcela malý, skromný úředník bez přítele.“ Obtížně přístupný samotář. Solitér do krajnosti. Tak se jevil K. H. Frank po celý svůj nedlouhý život.

Po maturitě se K. H. Frank zapsal na právnickou fakultu Německé univerzity v Praze. „Téměř jsem však nestudoval, ani jsem nedělal kolokvia, neboť jsem byl při výchově dětí po celý den zaměstnán,“ uvedl po válce Frank. Kterých dětí? Zároveň se zahájením svého studia – nestudia na univerzitě přišel Frank do rodiny jistého majora Bayera, aby se stal preceptorem jeho dvou dětí. Bylo to ve Čkyni u Volyně, a Frank si zde vydělával na další pobyt v Praze.

Jakkoli zanedbával vysokoškolské studium, absolvoval Frank roku 1917 v Praze na německé obchodní akademii jednoroční abiturientský kurz. Tím bylo jeho formální vzdělání završeno. Nadále však dosti četl, díla klasických německých autorů, ale i spisy politické a historické. Cizí jazyky ovládal málo, češtinu vůbec.

„Jelikož mě práva přestala zajímat, odešel jsem v roce 1918 do zaměstnání ve Vítkovicích,“ pravil Frank v době své již připomenuté vyšetřovací vazby. Nastoupil zde jako úředník Vítkovických železáren.

V únoru roku 1942, tedy v době, kdy K. H. Frank byl ještě státním tajemníkem a funkci říšského protektora vykonával Konstantin von Neurath, byl jistý Watzek, takto pracovník archivu státního tajemníka,

pověřen, aby vypracoval „popis života pana státního tajemníka“ pro oficiální potřeby – tedy pro tisk a jiné instituce. Pan státní tajemník pak schválil tu verzi životopisu, ve které – náležitě pateticky – stálo ohledně jeho pobytu ve Vítkovicích následující: „Roky ve Vítkovicích, kde v úzkém bojovém společenství spoluprožil osudovou cestu národoveckého dělnického hnutí, patří k nejvíce rozhodujícím v jeho (Frankově – pozn. aut.) životě. Zde došlo k utvrzení jeho světového názoru, zde se bezprostředně zúčastnil zápasů nacionálního dělnictva. (...) Tak se vlastním prožitkem prohluboval jeho světový názor a on se stal zarputilým bojovníkem za práva utlačovaných.“

V politice

V roce 1919 vstupuje „dělník“ a „bojovník za práva utlačovaných“ K. H. Frank do nacistické strany, legálně působící v Československé republice do roku 1933: Německé nacionálně socialistické dělnické strany (DNSAP). Dokonce prý byl mezi těmi, kteří spolu se známým nacionalistickým politikem Rudolfem Jungem založili ve Vítkovicích první místní organizaci DNSAP.

Kde se vzala v Československu nacistická strana, jejíž předáci později tvrdili (a právem), že jejich strana byla předchůdkyní „říšskoněmecké“ NSDAP a oni – Jung zejména – svým způsobem mentory Hitlerovými? Výsledkem tendencí k založení samostatné politické strany německého nacionalistického, v prvé řadě dělnického hnutí, byla ještě v době Rakouska-Uherska Německá dělnická strana (DAP), založená v srpnu 1904 v Trutnově. V květnu 1918 byla DAP přejmenována na DNSAP. Po vzniku Československa se etablovala „sudetoněmecká“ DNSAP jako součást nového stranickopolitického spektra – oficiálně byla ustavena v Duchcově v listopadu 1919. Tou dobou vstoupil do DNSAP také K. H. Frank.

Pro úplnost na tomto místě poznamenejme, že podobu, politiku i osud DNSAP zásadně ovlivnil příchod nacistů v Německu k moci počátkem roku 1933. „Vůdce našeho bratrského hnutí Adolf Hitler byl jmenován říšským kancléřem. Tím vstoupil nacionální socialismus na začátek svého dějinného působení,“ prohlásil předseda DNSAP Rudolf Jung v československém parlamentu 1. února 1933.

Obecně nacistická a různorodá protistátní činnost příslušníků DNSAP od ledna 1933 prudce rostla. DNSAP se začala otevřeně hlásit s rasismu a antisemitismu, do té doby v tomto prostředí velmi silnému, leč kvůli československým státním úřadům latentnímu. Upevňovala svá spojení k nacistickým složkám v říši a její členové v Československu s entuziasmem plnili úkol, který jim byl z říše určen: všemožně bojovat proti německým emigrantům, kteří ve stále větší míře nacházeli v republice azyl před politickým a rasovým pronásledováním.

Pachatelé zákeřné vraždy prof. Theodora Lessinga, ke které došlo na sklonku léta 1933 v Mariánských Lázních, se řadili rovněž k přívržencům DNSAP a tento bestiální čin byl pro československou vládu posledním impulsem k tomu, aby se vážně zabývala zákazem DNSAP. Pod silným politickým tlakem se předáci DNSAP rozhodli stranu rozpustit, přičemž úředně zakázána byla 7. října 1933.

V době pobytu K. H. Franka na severní Moravě byla také alespoň trochu ukojena jeho touha po zbrani a vojáckém životě. Na přelomu let 1919/1920 byl dobrovolníkem v polovojenské německé organizaci, takzvané Slezské pohraniční stráží na Hlučínsku. Jak napsal německý historik René Küpper, „už jen členství v tomto dobrovolnickém sboru dokládá jeho velkoněmecké smýšlení v té době, neboť Hlučínsko, jež dříve patřilo k Hornímu Slezsku, bylo jediným územím, které muselo být Německou říší postoupeno Československu“. Jak také Küpper v této souvislosti napsal, „svou účastí v bojích dobrovolnického sboru chtěl Frank potvrdit svou příslušnost k frontové generaci“, neboť Frank „viděl sám sebe jako příslušníka frontové generace“.

V roce 1921 se K. H. Frank vrátil do Karlových Varů a začal se žít úředník tzv. uhelných odborů Duchcovsko-podmokelské železnice. Plynule se zde také zapojil do politického života: Stal se členem místní skupiny DNSAP a působil jako cvičitel v Německém turnerském svazu (DTV).

Nevíme, co přimělo Franka k tomu, aby po dvou letech od dráhy resp. odborů odešel. Snad snaha více vydělávat? Touha po povolání nakladatele?

Koncem roku 1923 Frank přesídlil do Saska, aby u „národoveckého“ nakladatele Ericha Matthese v Hartensteinu absolvoval – coby už

pěťadvacetiletý muž – roční přípravu „nakladatelského a knihkupeckého učně“. Absolvování přípravy u zavedeného nakladatele bylo podmínkou pro udělení živnostenského oprávnění v daném oboru. O pobytu K. H. Franka v Sasku jeho životopisce úředník Watzek napsal: „Zde Karl Hermann Frank pracoval v NSDAP a zažil sálové bitky proti komuně. Tak poznal z vlastních zkušeností těžké boje mladé NSDAP proti komunismu. Byl to stejný boj, jaký by veden také za hranicemi, v jeho vlasti.“

Frank coby manžel a podnikatel

Poté, co po absolvování přípravy Frank u Matthese ještě nějakou dobu pracoval, vrátil se na Karlovarsko s významnými životními plány. Skutky následovaly. Tak předně se roku 1925 oženil. „Ano“ mu řekla o rok mladší Anna rozená Müllerová, dcera karlovarského krejčího. Frank se s ní seznámil u Duchcovsko-podmokelské dráhy, kde Anna Müllerová pracovala jako stenotypistka.

„Vzali jsme se v roce 1925. Bylo to nešťastné manželství, a proto došlo v únoru 1940 k rozvodu“, řekl Frank po válce při výslechu.

„Proč bylo vaše manželství nešťastné?“

„Nemohu říci více, než že to bylo nešťastné manželství.“

„Kdo na tom nesl vinu?“

„Od roku 1933 jsem se ženou nežil, ježto jsem byl v politickém životě tak zaměstnán, že jsem se o ni nestaral.“

Z manželství vzejdou dva synové: Harald, narozený 20. ledna 1926 v Karlových Varech, a Gerhard, narozený v Chebu 22. dubna 1931. Harald bude mít tvrdý osud, za který si však bude moci sám – a přeneseně za ním můžeme vidět i jeho otce. V osmnácti letech narukuje jako dobrovolník ke Zbraním SS a bude bojovat na východní frontě v elitní divizi „Leibstandarte Adolf Hitler“. Počátkem března 1945 jej v Maďarsku zmrzačí granát: devatenáctiletý Harald Frank ztratí levou nohu u samého boku.

Dále se Frank rozhodl podnikat. V Loktu nad Ohří si zřídil knihkupectví a nakladatelství, nazvané vzletně „Dům Chebska pro knihu a umění“. Obchody jdou ale špatně. Frank se dostává do dluhů, upomínají jej věřitelé, vyhrožují mu jejich právní zástupci, dochází dokonce

na soud. Koncem rok 1931 to Frank v Loktu „balí“ a vrací se do Karlových Varů. O udělení knihkupecké koncese ve svém rodném městě požádal už v roce 1929. Za tímto účelem mu starosta města Loket vydal „vysvědčení o chování“, kde mimo jiné „úředně potvrdil“, že „narozený 24. ledna 1898 v Karlových Varech, do Karlových Varů příslušný a od 8. 8. 1925 bydlící ve městě Loket Karl Hermann Frank, obchodník s knihami a uměním, byl během svého pobytu ve městě Loket v politickém, jakož i policejním směru nezávadný a jeho chování dosud bylo bezúhonné“.

Nepoučil se.

Také tady, v Karlových Varech, otevírá knihkupectví a nakladatelství, tentokrát je to „Nakladatelství K. H. Frank“, ovšem tento podnik má stejné problémy, které Franka stíhaly v Loktu.

K. H. Frank před svým podnikem v Karlových Varech

„Jaké jste měl příjmy?“ ptají se jej po válce.

„Jako majitel firmy v Karlových Varech v roce 1932 vydělával jsem velmi málo, asi 1000 korun měsíčně. Žil jsem z toho špatně a měl jsem dluhy. Při založení firmy měl jsem asi 40 000 Kč do podniku jako dědický

podíl po matce, ale těchto peněz jsem pozbyl a mé dluhy činily snad 30 000–40 000 Kč. Učinil jsem jedenkrát tiché vyrovnání, na kterém bylo zúčastněno několik firem, a to někdy v letech 1931–1932, načež jsem vedl dále obchod ještě asi dvě léta, kdy jej převzala strana SdP (tehdy ještě SHF, Sudetoněmecká vlastenecká fronta – pozn. aut.). Za předání firmy straně jsem nic nedostal, neboť strana převzala obchod i s dluhy. Podnik byl dále veden jako Nakladatelství a knihkupectví K. H. Frank. Na dotaz prohlašuji, že jsem tudíž vcelku pozbyl 80 000 Kč, což nemohu blíže vysvětlit.“

V Karlových Varech je Frank opět také politicky aktivní. Působí jako aktivista Německého turnerského svazu (DTV), je členem místní skupiny tentokrát Německé nacionální strany DNP (sesterské strany DNSAP, kam K. H. Frank vstoupil za svého pobytu v Loktu, údajně z „obchodních důvodů“), a stává se známou místní „protičeskou personou“.

Ale blíží se vysvobození z jeho chronických finančních a existenčních problémů. Už jsme připomněli radikalizaci „sudetoněmecké“ DNSAP po příchodu nacistů v Německu k moci v lednu 1933. Radikalizaci, jež měla za následek její úřední rozpuštění. S cílem vytvořit záchytnou organizaci pro tisíce členů DNSAP (ale i DNP) tajně vyjednávali předáci obou těchto stran s „vůdcem“ nejsilnější německé nacionalistické organizace mimo stranické spektrum – s faktickým šéfem Německého turnerského svazu Konradem Henleinem.

Frank jde k Henleinovi

K 1. říjnu 1933 vydává Konrad Henlein provolání „Ke všem sudetským Němcům“, jež souviselo se založením prozatím „nestraničského“ nacionalistického hnutí – Sudetoněmecké vlastenecké fronty (*Sudetendeutsche Heimatfront* – SHF). Pro Franka bude mít tato událost osudový význam. Je pozoruhodné, že jakkoli se Frank záhy stane jedním z předáků SHF a nato zástupcem Henleinovým v Sudetoněmecké straně (jež vznikla přejmenováním SHF v roce 1935), na procesu zakládání SHF se ani v nejmenším nepodílel. Byl tehdy osobou zcela bezvýznamnou, lokálním činitelem, jehož „věhlas“ nesahal za katastr Karlových Varů. Povede se mu však obratný kousek, který zcela změnil jeho život.

Dne 4. října 1933 vzniká první místní skupina SHF v Karlových Varech. Zakládá ji neúspěšný knihkupec a vydavatel Karl Hermann Frank. O den později je Frank v Chebu.

Henleinovi, kterého prý poprvé osobně viděl na pověstné monstrózní slavnosti DTV v Žatci v červenci 1933, po vojensku hlásí svůj uznáníhodný čin. Toho dne byl u Henleina shodou okolností také Ernst Kundt, budoucí Frankův kolega ve vedení SHF a později Sudetoněmecké strany.

V počátcích henleinovského hnutí

„Během mého rozhovoru s Henleinem bylo ohlášeno, že se dostavil Karl Hermann Frank, a že si přeje s Henleinem mluvit,“ vyprávěl po letech Kundt. „Tehdy to bylo poprvé, kdy jsem se s Frankem setkal. Frank při této příležitosti Henleinovi oznámil, že založil první místní skupinu Sudetendeutsche Heimatfront vůbec, a to v Karlových Varech, a že dává

Henleinovi k dispozici částku 10 000 Kč, jakožto jmění rozpuštěné místní skupiny Německé nacionální strany (DNP) v Karlových Varech. Podotýkám, že později se nechal K. H. Frank slyšet, že právě on to byl, kdo založil první nacionálně socialistickou místní skupinu v ČSR. Zdůrazňoval při té příležitosti, že on byl prvním nacionálním socialistou v Čechách.“ Pokud však šlo o toto holedbání, Frank měl zřejmě na mysli první místní skupinu DNSAP, kterou údajně spoluzakládal v roce 1919 ve Vítkovicích.

Agilní a energický Frank zůstává nejen v Henleinově zorném poli. Stává se na čas předákem SHF v karlovarském kraji, ale shoda okolností jej velmi brzy vynáší do hlavního vedení celého hnutí. Koncem listopadu 1933 jsou totiž vzati do vyšetřovací vazby nejbližší Henleinovi spolupracovníci: jeden z jeho hlavních „našeptávačů“ Walter Brand, dále již zmíněný Ernst Kundt, Wilhelm Sebekovsky, Fritz Köllner, Anton Kiesewetter a Oskar Kuhn. Důvod? Podezření z protistátní činnosti v souvislosti právě se založením SHF. Podezření, že SHF vznikla jako nástupnická organizace zakázané DNSAP. Pozoruhodné je, že Henlein zůstal mimo zásah státních orgánů!

Vedle „vůdce SHF“ tak byla náhle prázdná místa, která bylo třeba ihned zaplnit v zájmu rozběhu hnutí, jež dostalo klamavé označení „henleinovské“. A po ruce byl třeba právě agilní zakladatel první místní skupiny SHF.

Prý redaktor...

Karl Hermann Frank nejprve od přelomu let 1933/1934 vypomáhá v redakci nově založeného týdeníku SHF „Rundschau“ (Rozhled), jehož vydavatelem je Henlein osobně a týdeník se v dalších letech stává hlavním zdrojem jeho nemalých příjmů. Struktury SHF a později SdP budou mít za povinnost odebírat tento týdeník, jenž bude naditý reklamami sudetoněmeckých podnikatelů. „V lednu 1934 stal jsem se redaktorem „Rundschau“ a zůstal jím až do května 1934,“ bude tvrdit Frank po válce. V některých publikacích se dokonce objeví, že Frank byl šéfredaktorem „Rundschau“!

Jenže ono to bylo poněkud jinak. Vlastně dosti jinak. Frank novinám a redakční práci nerozuměl. Za vznikem „Rundschau“, jehož redakce

sídlila o celou dobu jeho existence v Aši, a za rozběhem jeho prvních čísel stál Henleinův velmi blízký přítel – ašský novinář Benno Tins, jenž také řídil regionálního deník „Ascher Zeitung“ (Ašské noviny). Takto Tins vylíčil ve svém deníku okolnosti vzniku prvního čísla „Rundschau“, které vyšlo 1. ledna 1934: „Ještě toho dne (31. prosince 1933 – pozn. aut.) porada v hotelu Pošta: Konrad (Henlein – pozn. aut.), Rümmler, Hönig a já. Konrad s sebou přivezl z Chebu K. H. Franka. Představil ho jako knihkupce. Frank se nabídl, že bude pomáhat v „Rundschau“. Po nějakou dobu už pracoval v chebské centrále za minimální plat. Byl zcela finančně zruinován, jeho knihkupectví v Karlových Varech bylo před konkurzem. On sám mi několikrát naznačoval, jak špatně se mu a jeho rodině vedlo (...) Konrad mě požádal, abych dal k dispozici všechn svůj volný čas, Frank mi bude pomáhat. Přislíbil jsem. Dobrého půl roku byl „Rundschau“ redigován hlavně mnou (...) Frankova hlavní práce spočívala ve čtení korektur. Za tímto účelem dojížděl jednou týdně z Chebu do Aše. Rümmler (Wilhelm Rümmler, formální šéfredaktor „Rundschau“ a blízký Henleinův spolupracovník – pozn. aut.) si mně vícekrát stěžoval na náklady vzniklé tím, že Frank si účtoval cestovné za autobus, ale jezdil levnějším vlakem. Tím si vydělal pár korun. Veškeré cestovní náklady a diety však činily nejvýše 26 korun.“

A Tins, jenž psal tyto řádky v době, kdy Frank už byl Henleinovým zástupcem ve vedení sudetoněmecké župy NSDAP, trpce poznamenal: „Sic tempora mutantur!“

Máme před sebou první ročník týdeníku „Rundschau“. Jméno K. H. Frank se v něm objevuje poprvé (a potom ještě několikrát ve stejné formě) v inzerátu „Knihkupectví Karl H. Frank, Karlovy Vary „Am Sprudel“. Jenže toto knihkupectví, nabízející „nacionální písemnictví“ v té době už patřilo SHF, zůstala jen „firma“.

Kromě toho se s Frankovým jménem setkáváme už jen v „Rundschau“ ze 4. února 1934, kde jsou zveřejněna jména členů „provizorního hlavního vedení SHF“: Vůdce – Konrad Henlein, vedoucí jednatel – Rudolf Sandner, organizační vedoucí – Richard Lammel, tiskový vedoucí – Karl H. Frank!

„Tento překvapivý vzestup doposud zcela neznámého Franka do užšího vůdčího kruhu SHF byl umožněn dočasným uvězněním Henleinových

blízkých spolupracovníků,“ konstatoval historik R. Küpper a upozornil také na to, že „Frankův vstup do SHF nutno posuzovat nejen z politického hlediska, ale také z hlediska jeho kariéristických úvah“.

Jiný německý historik a přímý svědek politického dění v předválečné ČSR, Johann Wolfgang Brügel, byl podobného názoru: „Frank byl dobrodruh, který ztroskotal v několika povoláních a teprve u Henleina našel své pravé pole působnosti; tam navíc dostal i šanci finančně sanovat své pokoutní karlovarské knihkupectví.“

A Walter Brand, který měl v letech 1932–1936 na Henleina výrazný vliv jako svého času přední ideolog SHF resp. SdP a byl jeho pravou rukou, ve svých pamětech napsal: „V čase našeho uvěznění (...) se objevily nové tváře a pronikly do vedoucích pozic, především Karl Hermann Frank a Rudolf Sandner. K. H. Frank byl dříve knihkupcem v Karlových Varech, ale v této činnosti to nedotáhl daleko. Nyní založil v Karlových Varech první místní skupinu hnutí a dostal se tak – protože jinak tam prakticky nikdo už nebyl – do blízkosti Konrada Henleina (...) Frank byl typem ‚staré vojny‘, hnán neobyčejnou ctižádostí, mužem, jenž měl vždy na zřeteli své vlastní politické mocenské postavení.“

Frank funkcionář

Nemají ho rádi. V polovině února 1934 jsou propuštěni z vazby ti, kdož se na rozdíl od Franka aktivně podíleli na rychlém, ale nelehkém procesu utváření Sudetoněmecké vlastenecké fronty. Ti, kteří byli blízko Henleinovi už dříve a patřili mezi jeho nepostradatelné spolupracovníky v Německém turnerském hnutí. Pokud možno co nejrychleji se objevují v Chebu, v ústředí SHF. Uplatňují svůj nárok na vedoucí posty, ale některé jsou už osazeny lidmi, kteří mezi ně zatím nepatřili. Frankem zejména. Je proto třeba provést změny. Jisté funkce jsou nově zřízeny, na jiných dochází k personálním změnám. K. H. Frank se stává náborovým a propagačním vedoucím, takzvaným *Werbeleiterem*. Brzy jej bude čekat nesmírně obtížný úkol, který však Frank obdivuhodně dobře zvládne: příprava kampaně související s volbami do československého Národního shromáždění.

Jakkoli si Frank brzy zjedná respekt svou mimořádnou pracovitostí, neúnavným nasazením, ale i nepopíratelnou inteligencí a vynikajícími organizačními schopnostmi, nikdy nebude mezi svými kolegy z vedení oblíben, neřku-li, aby mezi nimi našel přítele. Koneckonců o to ani nebude stát.

Köllner a Sebekovsky: přece jen jediní přátelé?

Blíže mu bude pouze Fritz Köllner a možná také Wilhelm Sebekovsky, oba doktoři práv, oba členové užšího vedení, oba schopní možná neméně než Frank. Jeho přátelství s Köllnerem je poněkud zvláštní. Köllner je jakýmsi „rodinným přítelem“. Nejenže tráví s Frankem a s jeho rodinou dovolenou; jak se Frank své první manželce Anně vzdaluje, až se s ní rozvede, Köllner se s Annou Frankovou sblíží, až ji pojme za manželku...

V lednu 1937 mělo kolegium širšího vedení Sudetoněmecké strany zvolit oficiálního Henleinova zástupce. Sjeli se proto do Lázní Kynžvart. Henlein přítomně požádal, aby na lístky papíru napsali jméno toho člena vedení, kterého by rádi viděli spolu s ním v čele strany. Lístky potom osobně sebral a vložil do kapsy. Po přestávce auditoriu oznámil, že jeho zástupcem byl zvolen Karl Hermann Frank. Ovšem v důvěrném rozhovoru pak Henlein Köllnerovi prozradil, že tři čtvrtiny přítomných doporučily na funkci zástupce „vůdce“ SdP – Köllnera. Byl tady však „vyšší zájem“, diktovaný z Německa.

Na vzájemný dobrý vztah Franka a Köllnera však tato událost neměla vliv. Když se po 15. březnu 1939 stane K. H. Frank státním tajemníkem při říšském protektorovi, bude na jeho dosavadní funkci zástupce vedoucího sudetoněmecké župy NSDAP jmenován, byť nikoli na dlouho, právě Fritz Köllner.

Sebekovsky bydlí v Chebu u Frankových jako podnájemník, zatímco jejich podnájemníkem v Liberci se na podzim 1938 stane Fritz Köllner, tou dobou už zřejmě s blízkým vztahem k Anně Frankové. Ostatně o tom, ke kterým lidem v Sudetoněmecké straně měl Frank skutečně blízko, či alespoň blíže než k jiným, svědčí jedna zdánlivá drobnost.